

MAGYAR KURI

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Augustus 22 - ik napján, 1815 - dik esztendőben.

A' jelenvaló időnek igen kedvetlen és mostoha járásáról.

Előre azt mondhatjuk, hogy a' jelenvaló nyárnál mostohábbat a' leg korosabb emberek sem értek; ha egy fél nap tündöklött a' napvilága, azután, 3, 4, sőt hat napokon is szüntelen esett az eső, mellynek vizei mind a' nagyobb, mind a' kisebb folyóvizeket úgy annyira felduzzasztották, hogy azok partjaikon kiöntvén, minden alacsonyabb vidékeken fekvő helységeket béborítottak. Ezen városnak *Wien* nevezetű folyóvize is annyira felemelkedett, hogy a' mellette lévő helységeket és kázakat sok helyen béborította, a' lakosokat azokból kimeni, és holmijeket a' padlásra hordani kényszerítette. A' Dunának előttünk folyó ága egynéhány hetektől fogva mindenkör tele van, és a' viznek rendkívül való bövsége miatt senki azon nem járhat bátor-sággal. A' falusiak, a' kik ebbe a' városba minden nap bėjárnak, és minden féle tápláló eszközöket szoktak a' lakosoknak számokra hordani, azt beszéllik, hogy a' szüntelen való esőzés és vizáradások mindenféle télre való zöldséget, nevezetessen a' káposztát és répát úgy özverontottak, hogy azoknak tellyességgel semmi hasznokat venni nem lehet.

Erről az időnek rendkívül való járásáról egy hivatal szerént való német újságle

vélben ezeket olvassuk: „A' régulta tartó essős idő, melly különösen Augustus 7 - ik napjától fogva szüntelen tartott, több Dunába folyó nagyobb folyóvizeket, nevezetesen, az *Inn*, *Traun*, és *Enns* folyóvizeket annyira megárasztotta, hogy a' Duna folyóvize rendkívül való módon megnevekedett. A' Lintzi tudósítások szerint e' f. h. 9 - dik és 10 - dik napjain az ott való hidnak három lábait özvetörte, magával elragadta, annál fogva a' viz két partjain fekvő helységeknél lakosait az egymással való egyeségtől megfosztotta, és mivel mind jobban jobban nevedvén a' viz a' város kapuin is bérohant, az alsó városnak egy részét elborította. Aug. 11 - dik napján ugyan egy kevésbé apadni kezdett a' viz, de mivel estére ujobban esni kezdett az eső, és az egész éjjel esni meg nem szünt, ismét nevededni kezdettek a' felljebb említett folyóvizek.

A' *Duna* folyóvizének nevededésével a' *Wien* nevezetű folyó viz is emelkedni kezdett; Aug. 9 - dik napján a' kanálisban vagy tsatornában és magában a' nevezett folyóvizben is annyira megnevedett a' viz, hogy azon holnap 12 - dik napján a' Duna kanálisában 11. lábnyomnira 's hat iznire állott fellyebb mint kellett volna, melly ugyan egy kevésbé apadni kezdett, hanem Aug. 15 - dikén 11 lábnyomnira és 9 hüvelyknire nevedett, és az alacsonyabb helyeken fekvő külső városokban, nevezete-

sen a' Roszauban, a' Leopoldstadtban, és a' Weiszgerberben minden kerteket és szigeteket beöntött 's vízzel beborított, és annyira megnevekedett, hogy a' Brigitta sziget, az Augarten, és a' Praternek egy része vízzel voltak beborittatva, és tsak Aug. 16-dik napján kezdett egy kevésbé apadni.

A' Cs. Kir. Alsó - Austriai Kormányzók, a' Bétsi Magistrátus, a' Fő Politziai hivatal és a' folyóvizekre 's épületekre ügyelő hivatal öszvevetett vállakkal azon munkálodtak, hogy a' víz áradása által elrontatott utak helyett mindenüvé apró tsónakokat és deszkaállásokat küldöttek, a' mennyire tsak lehetett, a' támadható veszedelmet elhárították. Azoknak a' házaknak lakosait, a' mellyekbe a' vizáradása bétsapott, más házakba vitték, azok helyett a' kutak helyett, mellyeket a' vizáradás elrontott, jó vizeket küldöttek, a' tápláló eledelekre nézve is megtétettek a' jó rendelések; a' nagy hidaknál lévő hidak, hogy azoknak a' víznek sebes áradása kárt ne tegyen, megerősítettek; a' víz partjai mellett lévő malmok kivonattattak 's megerősítettek, 's e' szerint épségben megtartattak.

Mivel a' nedves idő, essőzések, és az égi háborúk, a' mint a' közönséges tudósításokból olvassuk, ebben az esztendőben közönségesen uralkodtak: minden környékbeli levelek szerint egész német országban nevezetesen a' Cs. Kir. birodalomban sok károkat tettek a' vizek.

A' Prágai közönséges ujságlevelek következő módon írják le azokat a' károkat, a' mellyeket a' hosszas essőzések okoztanak ebben az esztendőben: a' szüntelen való essőzések ebben az esztendőben, a' gabonának megérését nem tsak késleltették, hanem annak behordását akadályoztatták ugy annyira, hogy Augustus 5-dik napjáig annak tsak kevés része hordatott bé. Hanem ezen a' napon mindenütt elkezdődvén az aratás, és az idő járása is kedvezőbb lenni kezdvén kézzel lábbal hozzáfogtak a' mezzei gazdák a' takarodáshoz, azzal biztatván

önnön magokat, hogy a' midőn a' fertálynak első napja vidám és kedvező, a' következő napjai is olyanok szoktak lenni. De nagyon megtsaltajók a' reménység, mivel Aug. 6-ik napján a' midőn a' föld gyümöltse a' földön feküdt volna, a' következett napon igen sebes és sűrű esső kezdett esni, és egész harmad napig tartott. A' föld az annak előtte esett essőviz által meglévén lágyítottva, több vizet magába bé nem vett, hanem a' folyóvizeket annyira felemelte, hogy azok miatt sok vidékeken egyik helységből a' másikba menni nem lehetett száraz lábon.

Noha ez a' vizáradás mindenütt sok károkat okozott légyen, de még is leg többet a' Moldva folyóviz környékén, melly annyira beborított a' víz áradása által, hogy hasonlított a' tengerhez. A' learatott életet, sőt a' már kévékbe kötött termést is elragadta a' vizáradás. A' kévékbe kötött életnek elvételéről ingyen dolgozni sem lehetett, mivel mindannak öszve hordása, mind szekerekre való rakása veszedelemmel volt öszve kötve, és mivel az essőviz által a' föld egészen meglágyított, két lóra hát követ rakni sem lehetett, következésképen a' learatott gabona egészen semmivé lett, 's annak ebben az esztendőben tellyességgel semmi hasznát venni nem lehet, a' hüvelykes vetemények a' földbe nyomattak, és haszonvehetetlenekké tétettek, így szinte a' földi alma és a' káposzta is.

Nagy Britannia.

A' 4-dik Augustusi Londoni ujságvelek következő módon szóllanak: „Soha se foglalatoskodott az Angliai Kabinetum olly szorgalmatosan mint most; tsak nem minden nap öszve gyűl, a' tanátskozások hosszasán tartanak, 's mindeniknek végződése után kurirok küldetnek a' száraz Európába. Minden azt mutatja, hogy mostan felette fontos dolgok vannak a' pöröly alatt, és mély titokban tartatnak, mellyre nézve valamit a' Publikumban beszélnek, mind az tsak vélekedésből áll.

E' f. Aug. 3 - dik napján a' külső dolgokra ügyelő Kabinetben két óráig tartó tanács tartatott, mellynek végződése után az a' hír támadt, hogy *Hamilton* ur második Státustitoknok egy Státuspostával *Párisba* fog utazni. Tegnap estve egy *Haruey* nevezetű ur ment *Párisból Londonba* igen fontos irásokkal, és közönségesen azt tartják, hogy azok a' következő békességet tárgyazzak,

Eddig sokan úgy gondolkoztak Angliában, hogy *Bonaparte* a' *Sz. Ilona* szigetébe vitetni nem fogna, kiváltképpen azért, mivel ő az ellen e' világ előtt protestált, és megakarja mutatni, hogy ő azon hallatlan számkivetést nem érdemli. A' későbbi Londoni tudósítások mindazáltal azt tartják, hogy ő neki oda kell menni, de miképen fognak vele ott banni, még most nem tudatik, annyit mindazáltal tsakugyan bizonyos, hogy ő azon számkivetést el nem kerüheti. *Admiral Cockburn* a' tengeri dolgokra ügyelő tanáctól már elbútsúzott, és a' *Plymouthi* kikötőhelyben a' *Northumberland* nevű hajónak kormányát általveszi, a' mellyen t. i. *Bonaparte* a' *Sz. Ilona* szigetbe fog vitettetni. Azon szigetbe az 53-ik gyalogregement küldtetik őrizetre. Egész Angliából sok ember gyülekezett össze *Plymouthba*, a' kik *Napoleont* látni kívánnyák. Ennek a' hires embernek sorsa nagyon megszorított az által, hogy az ő leg kedvesebb emberei, és kísérő társai tőle elvették, ugymint *General Bertrand*, *Savary*, és *Lallemand*, a' kik Aug. 1-ső napján a' *Bellerophon* hajón megfogattatván egy fregátra szállítottak, 's a' Frantzia kormányozó székeknek küldettek. Közönségesen azt beszéllik, hogy *Bonaparte* azt mondotta volna, hogy ő *Plymouthból* elevenen el nem megyen, és hogy ő körülötte találtatnának olly jó baráti, a' kik őtet megölik, ha tatán meg akadályoztatván, azt maga magán végbe nem vehetné. A' *Thymes* nevezetű Londoni ujságlevél azt beszéllik, hogy *Bertrand* Generalisné azt mondotta volna, hogy *Bonaparte* Készebb leszen a' régi nagy héro-

soknak példájokat követni, és a' maga életét inkább Angliában elvégezni nintsen a' *Sz. Helena* szigetébe számkivetésbe menni.

Az Angliai Constitutió szerént semmi külföldi Herczeget vagy Generálist nem szabad a' békességnek visszaszerzése után Angliának akármely részében vagy szegelyetében mint Státusrabot tartani, 's vele úgy banni. Világos törvénye vagyon Angliának e' tárgy iránt az úgy nevezett *Habeas Corpus* Akta avagy törvényben, melly az Anglus nemzetnek privilegyiumán és törvényein fundáltatik. Ennek a' törvénynek ereje szerint egy Anglust sem szabad addig fogságra vinni, míg az a' dolog, a' mivel vádoltatik, elegendő bizonyságokkal meg nem mutatódik. Nem szabad az adóst learestálni, míg a' békesség bírása eleibe nem idéztetik, és el nem vádoltatik; 's ekkor sem szabad szoros árestomba tenni.

A' királyi banknak tömlöttszobái, a' mellyekbe az illy vádoltatott személy küldetik, igen tágasak, és messze kiterjednek, sok útzái vannak, a' mellyekben az elvadtatott személynek lakni, sétálni, és a' maga kézimunkáját szabadon folytatni lehet. Hogyha ezen fogháznak határait általhágja, és vagy a' magistratus vagy az őtet elvadtató személy által más helyen találtatik, a' *Habeas Corpus* törvény rajta nem segíthet, hanem a' *Newgati* tömlöttszobába záratik, 's abból mind addig ki nem bocsátatik, valaméddig minden adósságát ki nem fizeti, és elegendő elégtételt nem ad a' bírásoknak. Ezzel a' törvénnyel kívánnyák *Napoleont* az ő Anglia országibaráitjai, a' *Sz. Helenai* számkivetéstől megszabadítani.

A' *Morning - Chronicle* tzimű Londoni zurnál azt tartja, hogy *Sir Hudson Lowe* leszen a' *Bonaparte* Strázsáinak igazgatója; mások ellenkező értelemben vannak, 's azt mondják, hogy a' nevezett ur ezt a' hivatalt magára nem valalta.

Az a' hadi sereg, melly a' *Napoleon* őrizetére rendeltetett, a' mult Jul. 30 - di-

kán Plymouthba ment és *Sir Bingham* kormányára alá adatott.

Az Angliai Kormányzók két titoknokot küldött Plymouthba a' Bonaparte elvitetésének siettetésére. A' *Northumberland* nevű hajó mellé, a' mellyen t. i. ez a' nevezetes Ex-Császár *Sz. Helenába* vitetik, két szállító hajó, ugymint a' *Bucephal* és *Zeiland* adattattak, és mihely ezek Plymouthba megérkeznek, azonnal Bonapartét a' nevezett sziget felé el indítják.

Egynéhány hetektől fogva csak nem minden Angliai ujságlevelek *Napoleon Fr.* Ex-Császárnak szerentsétlen sorsával vannak tellyesek. Egy *Torbayból* (Angliának abból a' kikötőhelyéből, melly *Darmuth* városával átaellenben, észak felé fekszik, és a' mellyben a' hajók a' vasmatskákon meguyugodhatnak) Londonba küldetett levélben ilyen tudósítás küldetett *Napoleonról*: „Midőn én őtet leg elsőbben láttam, a' maga szobájának kinyitott ablakai mellett ült, és ujságleveleket olvasott; férjfit illető ábrázatot mutatott, ottanottan *Bertrand* és *Allemand* Generálisokkal, a' kik ő előtte állottanak vala, beszélgetett, és néhánykor a' zsebében volt pápaszemmel azokra a' hajókra nézett alá felé, a' mellyek az ő hajója körül öszve gyüllöttek. Délutánni 5 órakor veres hajtókás és galléros zöld formaruhában, mellyet nyakához szoritott, a' hajója tetejére ment, mellyrevalója fejer pikéttől, hasonló nadrágja, háromszegű kis kalapja; és nagy saruja volt, ilyen köntösbe felöltözve ment a' hajó jobb oldala mellett *Allemand* Generállal, jobb kezét, szokása szerint felső köntöse zsebjében tartotta, bal kezében pedig vagy keszkenőjét, vagy meszszelató üvegét. Igen keveset beszélt, és inkább a' General *Allemandné* mulatságára figyelmez. A' midőn a' hajó tetején való sétálását elvégzi, egynéhány minutumig megáll, és a' hajó körül lévő nézőkre függeszti figyelmetességét. *Maitland* hajós kapitány két Francia Generalissal azon gráditson állott, a' melly a'

hajó tetejére viszen, és mind ő, mind ezek süveg nélkül voltak 's egyedül *Bonaparte* fején volt kalap. Délután 6 órakor a' hajón lévő tsengettyűvel arra adatott jel, hogy az ebéd elkészült; ekkor minden ő udvari tiszteivel, és kisíróival a' hajó alsó részére ment melyre a' hajón lévő hajóslegények egy fekete táblára krétával ezt írták: *Bonaparte most ebédelni fog.* Azok a' személyek, a' kit őtet ebédelni látták, azt mondják felőle, hogy igen jól eszik, hanem kevés bort iszik; az ő ebédlése három fertály óránál tovább nem tart, mellynek elvégződése után ismét a' hajófedelére ment, ismét fel 's alá járt, néhánykor a' *Bertrand* Generálisné kis fiatskájával játszott; az oda ment dámákkal beszélgetett, és egészen a' nap le nyugtáig a' hajó tetején mulatott. A' következő napnak reggelén a' *Bellerophon* hajó Plymouthba evezett. A' midőn oda lett érkezése után az ő hajója mellé két vigyázó hajó és hat ágyus postahajó állottakki, 's mindeniken egy hadnagy és nyoltz matrozok voltak, mellyel a' *Bellerophon* hajó körül harmadfél száz lépés távolságra vigyáztak és imide amoda eveztek, hogy az ő szemlélésére ment hajók közel ne botsáttassanak. *Bonaparte* gyakorta maga szokott a' hajó fedelén sétálni, és ugy látszik, hogy nagyon bémerült a' gondolkozásba. Az ő szolgálatjában lévő Generálisok nem más-ként, hanem aranyfonállal himzett formaruhákban jelenhetnek meg ő előtte. Plymouthba való érkezése után szokása szerint hosszasan mulatott a' hajónak fedelén, és a' körül belől lévő vidékeket szemesen megnézegette. Az ő nézésére ment nevezetesebb Anglusok közt volt *Stracham Richard* Admirál és a' *Maitland* kapitány felesége is, mellyről midőn ő tudósítást vett volna, süvege le vételével és teste meghajtásával köszönt nekik.

Az Angliai Ujságlevelek azt tartják, hogy a' *Sz. Helena* szigetébe az oda menendő fogolyfejedelemnek 25 — 30 höld föld fogna adattatni azért, hogy annak mivelé-

sével idejét tölthesse és míveltesse. *Sir Hudson Lowe* nagy summából álló fizetéssel rendeltetett melléje gondviselőül; az ő (*Bonaparte*) tselédjei csak hat személyből fognak lenni, hanem két tiszte és két házi tselédet maga fog magának választhatni. Minden házi eszközei ezüstből és aranyból valók, kész pénze 300.000 fontsterlingnél több nintsen; minden vagyonja és értéke számbá fog vétettetni, és a' mi a' Francia országi kintstárhoz tartozik, az annak visszaadattatik; az ő szolgálatjában meghagyott személyeken kívül 46-an Francia Országba küldtetnek vissza, és a' *Rovigói* *Hertzeg*, *Bertrand*, és *Allemand* Generálisok a' 18. *Lajos* nem régiben költ végzéséhez képest a' Frantzia kormányzéknek adattatnak által.

Belgiumi Királyság.

A' M. Kurirnak 65-dik darabjában arról is tudósítottuk tisztelt Olvasóinkat, hogy a' Bétsi Congressusnak végzése szerint a' Katolikum Belgium a' szövetséges Belgiummal (melly közönségesen Hollandiának neveztetett) öszvekaptatván országgá tétetődött. Ennek az Országnak Constitútiója 11. Részből áll, és 234 Tzikkelyt foglal magában. Ennek az Országnak tartományai a' *Luxemburgi* tartományyal egyetemben 18 tartományokat foglal magában. A' Generalis Státusok (*Ordines Belgii Foederati*) jövendőben két kamarából állanak; a' második kamara, melly a' maga üléseit közönségesen fogja tartani, 110 tagokból, az első pedig legfellyebb 60 tagokból fog állani, és ezeknek, midőn ezen kamarának tagjaivá tétetődnek 40 esztendősknek kell lenni, és mivel őket a' Király holtok napjáig való tisztségre emeli, abban állandóul megmaradnak. A' Státusministerek mind a' két kamarák üléseikben megjelenlehetnek, meg pedig vagy a' magok tulajdonságokban mint Státusministerek, vagy mint Kamarának tagjai. A' Király a' maga javallásait küldi a' második Kamarához, a' melly azokat végső megerősítés végett az elsőhöz kül-

di. A' Generalis Státusoknak jussok vagyon arra, hogy a' Királynak projektumokat tegyenek; de ezen esetben az elkezdés jusa a' második Kamaráé. Az Országban közönséges polgári, kereskedésbeli, és büntető törvényes könyv fog bévétetődni, és egy fő törvényszéki tánáts felállitatni. A' Király tartatására 2 millió 400.000 forint van meghatározva.

Frantzia Ország.

Egy Avignonban költ és *Journal des Debats* nevü ujságban kihirdetett irás szerint, Marsal *Brune* e' f. h. 1-ső napján a' nevezett városba érkezvén, azonnal megemertetett, és a' fenyegető néptől körülvétetett. Ezen Marsal egy vendégfogadó házba futott, de a' nép nyomba követte őtet. Mellyre nézve erőssen elzárta az ajtaját; de a' nép fejszékkal azt is bétörte. Ezen szempillantatban a' Marsal magát agyonlötte. A' népnek dühössége mindazonáltal nem tsendesedett; a' holt testét minden útzákon hurtzolták, 's végtére a' *Rhone* vizebe vetették. Ellenben egy *Párisban* megérkezett Generalis azt állítja, hogy *Toulonban* e' f. h. 4-dikén *Brune* Marsalt tökéletes egészségében látta. — Azt hirtelik hogy *Clauzel* Generalis a' tengeren elszökött légyen.

A' *Gazette Officielle* nevezetü Párisi ujságban a' Politziaministernek következendő Királyhoz tett jelentése tétetett e' f. h. 9-dikén közönségesse: „Sire! Felséged az 1814-ben 21-dik Oktoberi törvényben a' könyvnyomtatást illető megszorításokat, a' mult holnapnak 20-dik napján kiadott rendelés által egészlen eltörölte; de talán minden időkben lehetetlen leszen, azon szabadságot, az ujság és mas közönséges levelekre kiterjeszteni; és a' Francia Országnak és Európának ezen mostani állapotjában, annyi sok indulatoskodások közepette, mellyeket é' Hatalmasságok letsilapítani lgyekeznek, azon ujságleveleknek a' mellyek ezeket az indulatoskodásokat

nevelik, és felingerlik, szükségképen kell más törvény hozás alá vettetni.“

Ezeknek az ujságleveleknek munkálások, valóban igen hathatós. Egy szempillantásban ezernyi olvasók kezeikbe jutnak. Egész nép olvassa azokat ingyen a' közönséges helyeken, és a' midőn azoknak száma megvayon szorítatva, nem szolgálhatják azt az ellenkező eszközt, a' melly a' tudományos szerzeményeknek sokaságában találtatik, a' hol a' nyomtatás szabadsága maga magának sinórmértékűi szolgál. Ezek az ujságlevelek minden féle új történeteket, jelentéseket, pauszlásokat, 's írásba foglalt gondolatokat, a' mellyek minden felől az írókhoz küldtetnek, magokban foglalnak, ugyan azért valamelly tsatahelyhez hasonlók, a' mellyeken minden indulatok *tusakodnak egymás ellen*, maga a' pénzkivánás is hasznát találja azokban, a' midőn őket ez vagy amaz részre kirekesztő módon hajlandokká teszi. A' tapasztalás minden kétségen kívül helyhezveti azokat a' gonoszokat, a' mellyeket azok okoznak, valamint az onnan származó veszedelmet is, ha azok tökéletes nyomtatásbéli szabadsággal élhetnek. Minden nap kedvetlenségeket okoznak minékünk az idegenek részéről, és minthogy bizodalmatlanságot gerjesztenek, semmivé teszik a' Felsőged azon nagy lelki iparkodásait, mellyek az egyenetlen fejeknek megegyeztetésekre, és a' Státus sebjeinek gyógyításokra tzeloznak.“

„Én Felsőgednek azt javasolom, hogy minden ujságlevelek egy bölts és józan gondolkozású férjfiakból álló Commissiónak vettessenek alája, a' kik Felsőgedtől kineveztetve lévén, függetlenséget, és betsületet fognak magoknak szerezni.“

„Szerentsém vayon, az ezen dolgot

tárgyazó rendelést Felsőgednek eleibe terjeszteni.“ Költ *Párisban* Augustus 8-dik napján 1815. (Alairás)

Otrantói Hertzeg.

A' fennemlitett rendelésnek foglalatja ezekből all: „*Lajos* Isten kegyelméből Fr. Ország és Navarra Királya. Minekutánna mi Ministerjeinket meghalgattuk, és a' Mi, a' közönséges Politziára ügyelő Ministerstátustitokunknak jelentését vettük volna parantsoltuk, és parantsoljuk, mint következők:

1. Minden az ujságleveleknek e' mai napig adatott szabadságok, akár mi félek legyenek is azok, vissza hivattatnak, és az említett ujságlevelek között egy sem adattathatik ki a' nélkül, hogy a' mi Policziaministerünkől új szabadságot nyerje: ezt a' szabadságot a' Párisi levelek e' h 10-éig más vidékbeliek pedig e' f. h. 20-ikáig köteleztetnek magoknak megszerezni. 2. Minden ujságlevelek egy Commissiónak megvizsgálása alá tétetnek, a' mellynek tagjait Mi a' Policziaministerünk jóvállására fogjuk kinevezni. 3. A' Mi Policziaministerünkre ezen rendelésnek végrehajtását bizzuk. Költ a' Tuilériai palotánkban, Augustus 8-dik napján, 1815-ik, a' Mi Országlásunknak huszonegyedik esztendejében. (Alairás) *Lajos*. A' közönséges Policzianak Ministerje, (alairás) *Otrantói Hertzeg*.

A' Frantzia Országi újabb tudósítások ezeket foglalják magokban: *Parisba* azon hivatal szerint való jelentés érkezett *Londonból*, mellyhezképest a' *Plymouthi* Telegraf e' f. h. 8-ikán azt a' tudósítást adtaki, hogy *Banaparte Napoleon* a' *Northumberland* hajón *Sz. Helena* szigete felé már elindult legyen.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 38.

A' Magyar Kurir 67 - dik darabjához.

B é t s.

A' közelebb múlt Vásárnapon, úgy-mint *Sz. István* Ap. Király tiszteletére rendezett napon a' Bétsi Magyar lakosok nagy és nevezetes innepet tartottak, melyen minden itt lakó vagy itt mulató Magyar urak nagy számmal és fényességgel megjelentek vala. Jelen voltak a' Magyar Kir. Udv. Cancelláriának alsóbb és felsőbb rangú tagjai; jelen volt az akkor itt mulatott Égri Érsek nagy Méltóságú *Fischer István* Eő Excellentziája is. Én magam ugyan ezt a' szép gyülekezetet változó egészségem miatt nem láthattam, ha, nem a' mint mások nékem beszéltek, olly fényes volt ez a' gyülekezet, melly a' Kapuazinus Attyák templomába tartatott, mellyhez hasonlót látni alig lehetett.

Prédikációt mondott ezen innep napon Tiszt. *Kaprossy János* Ur az Esztergomi Érseki Megye Papja. Ezen Prédikáció nyomtatásban is ki vagyon adva illyen czim alatt: A' Bekesség ajandéka hasznainak előadására intezett Beszéd, mellyet *Sz. István* első Magyar Király Nemzeti Innepe alkalmatosságával a' TT. Kapuazinus Attyának templomában, 1815 - dik esztendőben, Kis - Aszszony havának 20 - dik napján, mondotta *Kaprossy (Tillmann) János*, az Esztergomi Érseki Megye Papja, és a' Pázmáni Intézetben lévő Nevendék Papoknak a' Lelkiekben Igazgatója. Nyomtatott Bétsben Haykul Antal betűivel, 1815.

Ennek a' Prédikációnak végéhez ragasztatott a' *Sz. István* Király erszénye illy czim alatt: „Szent István első Ap. Magyar

Király, arannyal, és gyöngyvel kvarrott erszényének formája, melly a' Bétsi Udvari Egyházi Kintstárban tartatik.“ Ennek az erszénynek jobb oldalába vannak több Szentek képei Görög formára ki varva. Ez az erszény igen nagy ritkaság és a' két Magyar Hazában esméretlen. Méltó volna tehát a' nyomtatványoknak számát megszaportani, és mind a' két M. Hazában esmerekesebbé tenni. Remélnjük is, hogy ez a' nagy lelki és szép tudományú Hazánkfiak a' mi reménységünket megfogja előzni, és ezen szép és valogatott magyarsággal irt Prédikációját közönségesebbé teszi.

Maros Vásárhelyt Aug. 3 - ik napján.

E' folyó 1815 - dik esztendő Julius holnapjának 30 - ika nem kevésbé nevezetesé lett a' M. Vásárhelyi közönségre nézve, melyen Méltóságos és Fő Tiszt. Felső Bükki Horváth Pál Ur az ifjuság okos nevelésében, az Isten igejének buzgó hirdetésében tett, 's a' Felséges K. Fő Igazgató Tanátstól is meg esmértetett érdemeire nézve ezen Szabad K. Varosnak fő Papjává, és kerületbéli fő Esperestyévé, Uri rangjához, a' születéséhez illő pompával az egész városnak telyes örömeire, Fő Tiszt. László Mihály Ur által mint Gy. Alfalvi Plébanus és Esperest által bé iktattatott. A' melly pompát fényesebbé tett az itten lévő katonaságnak a' Sz. Mise áldozatja alatt katonai módon való tiszteleltétele, és lövöldözése Ezt követte a' számos Éljenkiáltások és ágyu dörgések között való nem hak fényes hanem sok Uraságoktól meg diszesített ebéd, mellyet fel váltot a' tanuló ifjuságnak a' közönség meg elégedesével

adatott Theatromi játéka, és a' játék színnek mesterséges és Emblemakkal telyes meg világosítása. A' minek pedig legtöb-
bet köszönhet a' közönség az hogy a' kü-
lömben igen változó és esős üdő a' jó szí-
vü nyajnak ö ömével meg egyezni láaszt,
a' fellegek vastagsága miatt eltitkolt ortza-
ját az áldot napnak tisztán és fenyesen a'
hegyek oldalai mellé nyugodalomramenni
vigak vigan szemléltük. Nevezetes még
ezen nap arról is a' M. Vásárhelyekre néz-
ve, hogy a' Nemes Reformata Megye is
azon nap kapott magának egy érdemes és
külső Országokon megfordúlt Pasztort T.
Hegedüs Márton Űramot, 31-ik napján pe-
dig a' hólnapnak az Ispotaly Reformatum
templomnak talp köve meg vettetett a' mely
Sz. foglalatosságon jelen lenni méltoztatott
Tabulae Praeses Gróf *Kemény Sámuel* és
kedves élete párja Gróf *Bethlen Katalin*
Ex jok. Augustusnak első napja is új öröm
kútfeje volt a' M. Vásárhelyiekre nézve mi-
dön a' mai meg szomorodott időkben a' Fels.
rendeles kihirdetése által megvigasztaltat-
tak és az eddig gyüjtött töke pénzeknek jó
reménségek meg hagyatattak.

Elegyes dolgok.

Marsal *Davoust* helyett (a' ki az elbo-
tsáttatását kérte, 's nyerte is a' Királytól)
Marsal *Macdonald* válalta magára a' *Loirei*
ármádának fővezérségét, és ezt egy e' h.
1-ső napján költ hirdetménye által tudtok-
ra is adta azon ármáda katonáinak.

A' *Loirei* ármádának minden regemen-
jei (a' mint ezt a' Gazette de France e' h.
11-iki darabja beszéli) minden rendtartás,
és engedelmesség mellett takarodnak azon
vidékekre, a' mellyek nékiek kvártélyúl
kijelentettek. Nem sokára tsak azon egy-
néhány lovas haditestek fognak a' *Loire* és

Allier folyóknak partjain lenni, a' mellyek
szükségesek arra, hogy a' Francia ármá-
da, és a' szövetséges hadiseregek közt vo-
natott elválasztó határlineát örizzék.

Marsal *Ney* a' *de Cantal* nevü Depar-
tement határán megfogattatott, és azon De-
partementnek *Aurille* nevü fő városába fog-
ságra vitetett.

E' h. 10-dikén költ *Párisi* levelek erős-
sitik, hogy *Bonaparte Jeromos*, és József e'
h. 8-dikán P á r i s b a n, a' hol egy dámá-
nál rejtettek volt elmagokat, megfogattat-
tak. Az utolsónak ingójószágai (a' *Mor-
fontainei* várban) a' Szövetséges Hatalmas-
ságok rendelesekre eladattattak.

A' mult Jun. 12-ik napján olly nagy
jégesső esett az Orosz Birodalomban, *Ne-
schin* nevü városnak környékén, mellynek
nagysága a' ludtojas nagyságát is megha-
ladta, és fél fontot nyomott. Ez a' rend-
kivüi való tsapás az ablakokat mindenütt
béverte nem tsak, hanem az ablakramákat
is öszve törte. A' toronynak tetején volt
keresztet letépte, magával elragadta, de
hová hová nem, senki sem tudja, még ed-
dig fel nem találtatott. E' mellett az egész
helységben olly világosság volt, hogy a' há-
zakat kivilágositáni szükség nem volt.

Jelentés.

Azon érdemes Uraságoknak, a' kik
előtt esméretesek és betsesek a' Kis-Azari
fekete Pipák tudtokra adatik, hogy azok
ennek utánna nem Kis-Azarba, hanem S.
Patakon fognak, ugyan azon formákba,
ugyanazon földből, és ugyan azon ke-
zek által készitetni, és arúltatni. Egy
Tutzet Pipának, mellyben 5 vagy 6 fé-
le Pipák szoktak lenni a' mostáni ára 1
Rf. 12 kr.